

סוג בחינה : בגרות, שאלון מפמ"ר בית ספרי

מועד הבחינה : קיץ תש"פ, 2020

סמל שאלון: 030-284

בס"ד

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על המקצועות העצמאיים

הסטוריה, תולדות עם ישראל
לעולים חדשים
2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

מבנה שאלון 030-284

משך הבחינה : חלק א' – שעתיים וחצי

חלק ב' – שעה וחצי

מבנה השאלון ומפתח הערכה : בשאלון זה שני חלקים :

חלק א'

חובה לכלל התלמידים העולים – ישוקלל כ-70% מהציון הסופי, לבתי ספר שיבחרו לשתף עו"ח בהערכה בית ספרית.

20 (20X1) נקודות

פרק ראשון - שאלה תלוית טקסט אחת חובה

פרק שני - שאלות נושא-סוגיות נבחרות בתולדות עם ישראל (3 מתוך 5) (15X3) 45 נקודות

פרק שלישי - שאלות קצרות ברמה של מושג מתוכנית הלימודים (5 מתוך 7) (7X5) 35 נקודות

סה"כ: 100 נקודות

חלק ב' -

חובה לבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי, ולאלה שבחרו לא לשתף את התלמיד במטלת ביצוע – ישוקלל כ-30% מהציון הסופי של ביה"ס.

100 (50X2) נקודות

פרק רביעי 2 שאלות מתוך 3

סה"כ: 100 נקודות

חומר עזר מותר בשימוש : אין

הוראות מיוחדות : אין

כתוב במחברת הבחינה בלבד, רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (20 נקודות)

ענה על שאלה אחת מהשאלות 1-2

1. העליות לארץ ישראל בשנות החמישים

מעת שנפתחו שערי ארץ ישראל לעלייה חופשית עם ההכרזה על הקמתה של מדינת ישראל, החלו לזרום לארץ גלי עלייה אדירים כמעט מכל קצווי תבל. העולים היו שרידי יהדות אירופה שלאחר השואה, וחלק מהארי (הגדול) של קהילות ארצות האסלאם, שעלו בשלמותן או ברובן. היקף העלייה ביחס לגודל היישוב בארץ היה כה גדול, עד כי האוכלוסייה היהודית בארץ הכפילה את עצמה פי שניים ויותר.

בארץ נאלצו להתמודד עם משימות עצומות ממדים, (גדולות מאד) ולפני הכל לדאוג לעולים למגורים. לשם כך גויס כל פתרון אפשרי: בתים ושכונות עירוניות שבעת המלחמה פונו או נעזבו מתושביהם הערבים, אבל גם ביתנים, צריפים ואוהלים במחנות ריקים של הצבא הבריטי. מחנות העולים הוסבו בהמשך למעברות, וכן הוקמו ברחבי הארץ מעברות נוספות ומאות יישובים חקלאיים, חלקם בכפרים ערביים לשעבר. לצד דיור נדרש לספק לעולים גם תזונה, שירותי רפואה, פרנסה, חינוך ועוד.

במקביל לתופעה הגדולה והדרמטית של קיבוץ הגלויות מכל קצות תבל, התרחשה בעת ההיא באתרי הקליטה השונים תופעה קטנה יותר בממדיה, אך דרמטית לא פחות עבור קורבנותיה: היעלמות של ילדים רכים בשנים (קטנים) מחיק משפחותיהם, ברובם המכריע מקרב העולים מארצות האסלאם, ובמיוחד מתימן.

הפרשה הכאובה הזאת, שלאחר יותר מיובל שנים עדיין ממשיכה להיות פצע שותת דם בקרב משפחות הנעדרים ותעלומה עבור החברה הישראלית כולה. (ילדי הלך לאן?)

א. כתוב מי היו העולים שעלו לארץ בשנות החמישים ומהיכן הם עלו על פי הקטע ועל פי הנלמד? (6 נק')

ב. כתוב שני קשיים שהיו לעולים בתקופה זו והסבר כיצד ניסו לפתור את הקשיים שהזכרת. (9 נק')

ג. כתוב את הידע לך על "הפרשה הכאובה שעדיין ממשיכה להיות פצע שותת דם" על פי הקטע ועל פי הנלמד. (5 נק')

2. מלחמת ששת הימים

ידעתי כבר שנתיים או שלוש לפני שפרצה מלחמת ששת הימים שמלחמה עשויה לפרוץ. הייתי קוראת עיתוני ילדים, ולפעמים גם בעיתונים למבוגרים. ידעתי שהייתה בעיה עם מי הירדן- מדינות ערב רצו להטות את יובלי הירדן לשטחי מדינות ערב כדי למנוע מים מישראל. היו התנגשויות עם הסורים, כאשר הקיבוצים רצו לעבד שטחי אדמה סמוכים לכנרת הסורים היו יורים עליהם. והיו מחבלים שהיו מגיעים משטחי סוריה או ממלכת ירדן, וצה"ל היה מבצע "פעולות תגמול" בשטחי המדינות שמהן הגיעו המחבלים. במאי 1967 נראה שהמצב מדרדר לקראת מלחמה. נשיא מצרים נאצר סגר את מיצרי טיראן, הכניס כוחות גדולים של צבא לסיני, וגירש משם את כוחות האו"ם. היה פחד גדול מהמלחמה שעמדה לפרוץ. הורי ניסו שלא לשדר פחד, אבל אני בכל זאת פחדתי. כוחות מילואים גויסו, גם את אבא שלי גייסו. הוא לא היה לוחם, מכיוון שכבר היה די מבוגר. ולכן שובץ בתפקידי שמירה.

בבית נשארו אחי הבכור גידי, שהיה בן שש עשרה, אני שהייתי בת שתים עשרה, ואחי הצעיר שהיה בן שנתיים וחצי. בשלושה שבועות שקדמו למלחמה התכוננו אליה- אחי ביחד עם חבריו הלך למלא שקי חול כדי להגן על פתחי מקלטים. שאלתי את אמי: כיצד אני יכולה לעזור? היא אמרה לי: "את יכולה לצבוע את הנורות בחדר המדרגות בצבע כחול" מדוע היה צורך לצבוע את הנורות בצבע כחול? היה חשש גדול שמטוסים מצריים יגיעו ויפציצו את תל אביב וערים אחרות בישראל היה צורך מצד אחד שיהיה אור בחדר המדרגות במקרה שיורדים למקלט אבל מצד שני לא רצו לסמן למצרים איפה להפציץ והפתרון היה שיהיה אור כחול וחלש. בשבועות שלפני המלחמה עדיין הלכנו לבית הספר אבל היו מעט תלמידים בכיתה ואז בוקר אחד שמענו אזעקה והבנו שהמלחמה התחילה. ירדנו למקלט וכבר לא הלכנו לבית ספר. (חויות ממלחמת ששת הימים)

א. מי היו המדינות שהשתתפו במלחמת ששת הימים? (3 נק')

ב. כתוב והסבר שני גורמים למלחמת ששת הימים על פי הקטע ועל פי הנלמד. (9 נק')

ג. כתוב שתי תוצאות של המלחמה. (8 נק')

פרק שני (45 נקודות)

ענה על שלוש שאלות מהשאלות 3-7 (לכל שאלה 15 ק')

3. תנועת המוסר

א. מי ייסד את תנועת המוסר? (3 נק')

ב. ציין ארבע מעקרונות המוסר ופרט שניים מהם. (12 נק')

4. עליות לארץ ישראל

א. הצג שלושה גורמים לעליה ראשונה, וציין באילו שנים הייתה? (7 נק')

ב. כתוב והסבר שני קשיים שהיו לעולים בעליה ראשונה. (8 נק')

סוג בחינה : בגרות, שאלון מפמ"ר בית ספרי

מועד הבחינה : קיץ תש"פ, 2020

סמל שאלון: 030-284

5. אגודת ישראל

א. ציין שלושה נושאים שנידונו ב"כנסיות הגדולות" של אגודת ישראל שהתכנסו בין שתי מלחמות העולם. והסבר נושא אחד. (9 נק')

ב. ציין שמות של שלושה אישים שהשתתפו בכנסיות אלה. (6 נק')

6. יהודי ארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה

א. הבא שלושה קשיים שגרמה מלחמת העולם הראשונה ליישוב היהודי בארץ-ישראל. (6 נק')

ב. כתוב והסבר שלוש דרכי התמודדות של היהודים בתקופה זו. (9 נק')

7. ההשכלה בארצות האסלאם

א. כתוב על החינוך היהודי בארצות האסלאם וציין שינוי אחד שחל בעקבות ההשפעה האירופאית. (9 נק')

ב. ציין שם של אחד מגדולי ישראל שנאבק בהשכלה ובאליאס וכתוב כיצד הוא פעל. (6 נק')

פרק שלישי (35 נקודות)

ענה על חמש שאלות מהשאלות 8-14 (כל שאלה 7 נקודות)

8. כתוב שני תחומי עזרה של יהודי ארצות הברית ליהודי העולם.

9. כיצד כונה הספר הלבן השלישי ומדוע?

10. מה הייתה ההחלטה של ועידת פיל?

11. מהם חוקי נירנברג?

12. איזו מלחמה כונתה " מבצע קדש" ציין תוצאה אחת שלה?

13. מהו חוק הקפיטול ציות?

14. מיהו הנצי"ב מוולוז'ין ציין שם של ספר אחד מספריו.

סוג בחינה : בגרות, שאלון מפמ"ר בית ספרי

מועד הבחינה : קיץ תש"פ, 2020

סמל שאלון: 030-284

פרק רביעי (100 נק')

תלמיד שיש לו ציון בהערכה חלופית יכול לוותר על חלק זה.

ענה על שתיים מהשאלות שבפרק כל שאלה 50 נקודות

1. ועדת אונסקו"פ והחלטת האו"ם

א. מהי ועידת אונסקו"פ? כתוב שתי סיבות שגרמו לבריטניה להעביר את שאלת א"י לאו"ם.

ב. ציין שניים מעיקרי התוכן של החלטת האו"ם, שהתקבלה בכ"ט בנובמבר 1947. הבא

שתי תגובות של היישוב היהודי ו/או היישוב הערבי בא"י להחלטה זו.

2. רוסיה הצארית

א. בתקופת הצארים ברוסיה, היו פוגרומים וגזרות שפגעו ביהודים. מה ההבדל ביניהם? כתוב דוגמה לכל סוג.

ב. פרט שני גורמים שהשפיעו על התמוטטות שלטון הצארים ברוסיה.

3. ההצלה בתקופת חורבן יהדות אירופה

א. תאר שלוש פעולות עזרה או הצלה של יהודים על ידי הרב וייסמנדל בתקופת המלחמה

ב. הבא דוגמה אחת להצלת ישיבות ודוגמה אחת להצלת רבנים מהשמדה.

ג. הבא שתי דוגמאות להצלת יהודים מהשמדה, על ידי גויים.

בהצלחה!